Y Pwyllgor Cymunedau a Diwylliant

CC(3)-14-*09* - Papur 3– 14 Hydref 2009

Craffu ar Gyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru 2010-11 - Tystiolaeth gan y Gweinidog dros Dreftadaeth

Cyflwyniad

1. Mae'r papur hwn yn rhoi gwybodaeth ariannol gefndir i'r Pwyllgor Cymunedau a Diwylliant ynghylch cynlluniau gwario'r Adran Dreftadaeth fel y'u disgrifir yn y gyllideb ddrafft a gyhoeddwyd ddechrau mis Hydref.

2. Rhoddir manylion y prif feysydd gwariant o fewn y Meysydd Rhaglenni Gwariant yn Atodiad A.

3. Yn unol â'r arfer ar draws Llywodraeth y Cynulliad, mae'r Prif Grŵp Gwariant wedi'i aildrefnu a'i rannu'n Feysydd Rhaglenni Gwariant newydd, ac mae rhai o'r Meysydd hynny wedi'u rhannu'n Weithredoedd. Mae Atodiad B yn dangos y Gyllideb ddrafft, yn ôl Meysydd Rhaglenni Gwariant ac yn ôl Gweithredoedd o fewn y Meysydd hynny. Darperir mwy o fanylder yn Atodiad C ac Atodiad D.

Cefndir a Chrynodeb

4. Mae amgylchiadau ariannol anodd wedi bod yn gefndir i'r cynigion ar gyfer y gyllideb ddrafft. Gellir crynhoi ffigurau'r gyllideb ddrafft fel a ganlyn:

	Cyllideb 2009-10 £'000	**Cyllideb Ddrafft 2010-11 £'000**	**Newidiadau £'000**
Refeniw	145,166	147,371	2,205
Cyfalaf	17,297	15,122	(2,175)
	162,463	**162,493**	**30**
Gwariant a Reolir yn Flynyddol	21,754	21,754	-
Cyfanswm	**184,217**	**184,247**	**30**

5. Mae ffigur cyfalaf 2009-10, sef £17,297k yn cynnwys dyraniad ychwanegol o £1,000k a wnaed yn ystod y flwyddyn fel rhan o'r Cynnig Cyllideb Atodol.

6. Yn gryno felly, mae £2,205k yn fwy o gyllid Refeniw wedi'i neilltuo i Brif Grŵp Gwariant Treftadaeth o'i gymharu â 2009-10. Mae hyn yn cynnwys cynnydd o £864k yn fwy na'r cynnydd o £1,341k a nodwyd yn ffigurau dangosol 2010-11.

7. Mae'r cyllid cyfalaf wedi gostwng £2,175k, gan adlewyrchu effaith penderfyniadau ariannol ar lefel y DU, a'r ffaith i ddyraniadau cyfalaf untro gael eu gwneud i'r Prif Grŵp Gwariant yn 2009-10.

Cynigion ar gyfer defnyddio'r cyllid ychwanegol

8. Mae'r rhan fwyaf o gyllideb y portffolio Treftadaeth yn cael ei dalu i Gyrff Cyhoeddus Llywodraeth y Cynulliad (CNLCau) a chyrff allanol eraill fel Canolfan Mileniwm Cymru, Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru a Chyngor Llyfrau Cymru. Mae fy nghynigion ar gyfer defnyddio'r arian ychwanegol yn adlewyrchu hyn.

9. Bydd ein gallu i ddal ati i sicrhau'r amrywiaeth eang o ganlyniadau sy'n nodweddu'r gyllideb Treftadaeth yn dibynnu'n drwm ar ein gallu i sicrhau arbedion trwy fod yn effeithlon, hynny fel Adran a hefyd trwy'r cyrff rydym yn eu hariannu. Bydd disgwyl i'r CNLCau sy'n cael eu hariannu trwy'r gyllideb hon sicrhau arbedion yn eu costau rhedeg ac yng nghyllidebau eu rhaglenni am y flwyddyn nesaf a thu hwnt.

10. Rwyf hefyd yn awyddus i weld synergeddau rhwng rhaglenni gwahanol o fewn y portffolio Treftadaeth. Mae angen inni weithredu ar ffrynt eang i wneud y gorau o'r cyfleoedd a gynigir gan Dwristiaeth Ddiwylliannol. Mae gan raglenni Celf a Chwaraeon hwythau eu cyfraniad i'w wneud ar draws nifer o raglenni gwario'r Llywodraeth gan gynnwys iechyd y cyhoedd, adfywio cymunedol ac addysg.

11. Gan ddatblygu ar hynny, yr egwyddorion sydd wedi llywio fy mhenderfyniadau wrth ddyrannu'r arian ychwanegol yw:

    - pwysigrwydd yr ymrwymiadau yn Cymru'n Un sy'n dod o dan y portffolio Treftadaeth;

    - gwneud y mwyaf o gyfraniad y Prif Grŵp Gwariant at wrthweithio effeithiau'r dirwasgiad economaidd; a

    - targedu prosiectau tymor byr sy'n gallu dod â buddiannau tymor hir, o gofio na allwn roi addewidion ynghylch ariannu ar ôl 2010-11.

12. Rwy'n cynnig bod y refeniw ychwanegol ar gyfer 2010-11 yn cael ei wario fel a ganlyn:

i. **Costau ailstrwythuro CNLC (£670k neu 1.5%)** - rwy'n cynnig dyrannu swm ychwanegol sydd gyfwerth ag 1.5% o gostau rhedeg CNLC i dalu am eu hailstrwythuro yn 2010-11. Bydd hyn yn sicrhau bod y prif gyrff diwylliannol yn gallu parhau i wasanaethu pobl Cymru yn 2009-10 a thu hwnt, gan gynnwys cyflawni ymrwymiadau Cymru'n Un. Bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio i dargedu gweithgareddau sy'n 'buddsoddi i arbed' ac a fydd yn arwain at arbedion tymor hir ac at eu cael i wneud eu gwaith yn fwy effeithlon.

ii. **Cryfhau rhwydweithiau creadigol yn y Celfyddydau (£285k)** - rwy'n cynnig cynnydd o 1% yng nghyllideb refeniw Cyngor y Celfyddydau. Bydd yr arian hwn yn cael ei dargedu i ddatblygu rhwydweithiau creadigol a fydd yn cryfhau effaith gymdeithasol ac economaidd yn ogystal â chelfyddydol cyrff unigol trwy gydweithio gwell. Bydd yr arian yn targedu'r cyrff hynny sy'n gallu cynnig arweiniad creadigol ar draws ffurfiau celf penodol neu mewn ardaloedd arbennig.

iii. Celfyddydau a Phobl Ifanc tan Anfantais (£200k) - rhaglen wedi'i thargedu i wella gallu cyrff celfyddydol i weithio â phartneriaid eraill i gynnig cyfleoedd creadigol ar gyfer pobl ifanc nad ydynt mewn addysg, gwaith na hyfforddiant, gan ddefnyddio partneriaethau Cyrraedd y Nod.

ii. **Cynllun Cyhoeddwyr Cyngor Llyfrau Cymru (£300k)** - Mae Cyngor Llyfrau Cymru wedi dangos dros y blynyddoedd bod prosiectau sy'n targedu cyhoeddwyr (llyfrau Cymraeg a Saesneg) yn arwain at fanteision tymor hirach gan gynnwys cynyddu gwerthiant a gwella'r cynnyrch - ac yn gwneud cyhoeddwyr Cymru yn fwy cystadleuol. Ar sail eu gwaith yn y maes hwn a chyfraniad prosiect o'r fath at gynnal swyddi mewn ardaloedd gwledig, rwy'n cynnig neilltuo £300,000 ar gyfer rhaglen wedi'i thargedu o gymorth cryfach i olygyddion.

iii. **Datblygu Twristiaeth / Cwpan Ryder (£130k)** - rwy'n cynnig cynnydd o 1% yn y gyllideb Twristiaeth. Gyda'r arian hwn, bydd Croeso Cymru yn gallu cryfhau ei gyfraniad at y paratoadau ar gyfer Cwpan Ryder 2010. Bydd yr arian ychwanegol yn mynd i'r rhaglen hyfforddi gwirfoddolwyr sy'n cael ei threfnu i helpu trefnwyr y digwyddiad. Yr amcan yw adeiladu ar yr argraff dda a wnaed ar ymwelwyr gan y gwirfoddolwyr ym mhrawf cynta'r Lludw. Fe fydd Cwpan Ryder, wrth gwrs. yn ddigwyddiad llawer mwy.

iv. **Targedu cymorth ar gyfer prosiectau penodol (£640k)** - Rwy'n cynnig neilltuo £640k wedi'i dargedu i foderneiddio'r trefniadau gweithio yn y sector treftadaeth ac at hyrwyddo mwy o weithio mewn partneriaeth. Bydd yr arian yn cael ei wario i gefnogi'r cynigion a ddaw o'r trafodaethau rhwng cyrff treftadaeth a diwylliannol i wneud y mwyaf o effaith cydweithio gwell.

Cyfalaf

13. Mae'r cyllid cyfalaf yn gostwng £2,175k o'i gymharu â 2009-10. Fodd bynnag, mae £15.122m, ffigur y gyllideb cyfalaf yn y Gyllideb Ddrafft yn dal i fod yn uwch na chyllideb 2008/09, sef £14,997k.

14. O'i gymharu â 2009-10, mae'r ffigur cyfalaf wedi gostwng £2,175k, gan adlewyrchu gostyngiad o £729k o ganlyniad i effaith penderfyniadau ariannol ar lefel y DU; a'r ffaith bod y Prif Grŵp Gwariant wedi derbyn £446k o ddyraniad cyfalaf ychwanegol yn 2009-10 o rowndiau cynlluniau cynharach, a £1,000 yn ychwanegol yn ystod y flwyddyn, sy'n cael ei wario ar bafiliwn Llangollen.

Gwariant a Reolir yn Flynyddol

15. Mae hyn yn cynrychioli'r ddarpariaeth yn y cyfrif sydd ei hangen i adlewyrchu'r diffyg yng Nghynlluniau Pensiwn Amgueddfeydd Cenedlaethol Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Mae'n eitem nad yw'n arian parod.

.

Atodiad A

Prif feysydd gwariant y Meysydd Rhaglenni Gwariant

Hybu mwy o ddefnydd o'r Gymraeg trwy Fwrdd yr Iaith Gymraeg ac eraill

Mae'r weithred hon yn cynnwys cyllido Bwrdd yr Iaith Gymraeg, Cyngor Llyfrau Cymru a Chronfa Cymru Ddwyieithog.

Amgueddfeydd a Llyfrgelloedd

Mae'r Weithred hon yn cefnogi darparu'r gwasanaeth Amgueddfeydd, Archifdai a Llyfrgelloedd yng Nghymru gan gynnwys cyllido Amgueddfeydd Cenedlaethol Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Mae'n cynnwys hefyd cyllido cynlluniau grant CyMAL a llyfrgelloedd Cymru.

Cefnogi a chynnal sector celfyddydau cryf trwy Gyngor y Celfyddydau ac eraill.

Mae'r Weithred hon yn cefnogi'r celfyddydau a diwylliant yng Nghymru, gan gynnwys cyllido Cyngor Celfyddydau Cymru, Canolfan Mileniwm Cymru a Gerddi Botanig Cymru .

Darparu rhaglenni chwaraeon a gweithgarwch corfforol effeithiol

Mae'r Weithred hon yn darparu Strategaeth Dringo'n Uwch Llywodraeth y Cynulliad ac yn cyllido Cyngor Chwaraeon Cymru.

Diogelu, gwarchod a chynnal yr amgylchedd hanesyddol a hybu mynediad iddo

Mae'r Weithred yn cyllido Cadw (gwasanaeth henebion Llywodraeth y Cynulliad) a Chomisiwn Brenhinol Henebion Cymru.

Twristiaeth

Mae'r Weithredu yn darparu'r nawdd ar gyfer hyrwyddo a marchnata Cymru fel cyrchfan i ymwelwyr o'r DU a thu hwnt, ac ar gyfer annog y pedair Partneriaeth Twristiaeth Ranbarthol i weithio ar lefel Cymru gyfan.

Atodiad B

Dyraniadau i Weithredoedd Treftadaeth	£'000					
	2009-10			2010-11		
Terfyn Gwariant Ariannol	**Refeniw**	**Cyfalaf**	**Cyfanswm**	**Refeniw**	**Cyfalaf**	**Cyfanswm**
Hyrwyddo mwy o ddefnydd o'r Gymraeg trwy ByIG ac eraill	**17,545**	**125**	**17,670**	**17,949**	**125**	**18,074**
Annog defnyddio'r Gwasanaethau Amgueddfeydd, a Dysgu Gydol Oes trwyddynt	29,735	2,650	32,385	29,981	2,000	31,981
Annog defnyddio'r Gwasanaethau Llyfrgelloedd, a Dysgu Gydol Oes trwyddynt	14,310	1,622	15,932	14,418	1,502	15,920
Arweiniad strategol i wasanaethau'r amgueddfeydd, archifdai a llyfrgelloedd.	2,250	3,400	5,650	2,265	3,100	5,365
Amgueddfeydd a Llyfrgelloedd	**46,295**	**7,672**	**53,967**	**46,664**	**6,602**	**53,266**
Cefnogi a chynnal sector celfyddydau cryf trwy Gyngor y Celfyddydau ac eraill	**35,751**	**2,345**	**38,096**	**36,780**	**1,090**	**37,870**
darparu rhaglenni chwaraeon a gweithgarwch corfforol effeithiol	**26,852**	**1,170**	**28,022**	**27,145**	**1,170**	**28,315**
Diogelu, gwarchod a chynnal yr amgylchedd hanesyddol a hybu mynediad iddo	**5,789**	**5,985**	**11,774**	**5,769**	**6,135**	**11,904**
Cynyddu'r galw gan ymwelwyr a nifer yr ymholiadau sy'n troi'n ymweliadau	12,934	0	12,934	8,539	0	8,539
Datblygu Profiad Ymwelwyr	0	0	0	4,525	0	4,525
Twristiaeth	**12,934**	**0**	**12,934**	**13,064**	**0**	**13,064**
CYFANSWM Terfyn Gwariant Ariannol	**145,166**	**17,297**	**162,463**	**147,371**	**15,122**	**162,493**

Annog defnyddio'r Gwasanaethau Amgueddfeydd, a Dysgu Gydol Oes trwyddynt	11,754	0	**11,754**	11,754	0	**11,754**
Annog defnyddio'r Gwasanaethau Llyfrgelloedd, a Dysgu Gydol Oes trwyddynt	10,000	0	**10,000**	10,000	0	**10,000**
Cyfanswm Gwariant a Reolir yn Flynyddol	**21,754**	**0**	**21,754**	**21,754**	**0**	**21,754**
Cyfanswm y Gwariant a Reolir	**166,920**	**17,297**	**184,217**	**169,125**	**15,122**	**184,247**